

med den fornødne Kraft føre de Fordringer igennem, han maaske senere selv kom til at ønske, og som i alt Fald dette Ting ønskede skulde føres igennem. Nu er Forholdet anderledes. Nu staar der en Minister, om hvem man kan sige, at han politisk talt ikke staar med en plettet Fortid, og derfor maa have bedre Kraft til at føre de Fordringer igennem, som ere en Nødvendighed.

Spørger man nu, hvordan denne Reform har virket i de 4 Aar, der ere forløbne, i alt Fald er det da paa 4de Aar, den virker, tror jeg, at det til Trods for, at vi ikke have naaet alt det, vi den Gang ønskede, dog i det store og hele maa siges, at Reformen har virket tilfredsstillende. Selv om der nu er mange, der mene, at de Huslodder, der ere oprettede, ere for smaa, er jeg dog sikker paa, at de ere saa store, at dersom alle de 823, der nu besidde de Huse, der ere oprettede i de tre første Aar, marcherede ud f. Eks. nu i Dag til Middag, og det blev bekendtgjort, at de, der ønskede det, kunde tage dem til Eje, naar de i en nær Fremtid kunde skaffe 400 Kr. til Veje, vilde der være rykket Afløsere ind i alle Ejendommene, inden vi naaede Aften. Saa stor Betydning, tror jeg, de have over for Arbejderklassen. Arbejdere, som sidde i Lejestuer, kimses ikke ad den Slags Ejendomme.

Reformen har altsaa sin store Nytte og Betydning, men dens store Mangel er, at alt for faa komme med. Thi hvorledes er Forholdet ude omkring i Landet? Jeg behøver blot at se paa min egen Kommune. I Aalborg Amt er der, saa vidt jeg ved, ingen Kommune, der har faaet saa mange Huse, som den Kommune, jeg bor i, idet vi der have faaet over en Tiendedel af de Huse, der ere bevilgede for hele Amtet. Der har naturligvis været Ansøgere, som ikke have faaet, idet vi i Sogneraadet have set os nødsagede til at nægte enkelte af den Grund, at Ejendommen var alt for afsides beliggende. Til Trods for, at denne Kommune altsaa har faaet over en Tiendedel af alle Husene, er der endnu omtrent 25 Landarbejdere, der have lige saa stort Krav paa at blive hjulplne, som de, der allerede ere komne i Hus. Jeg har tre Naboer, som alle kunne have Krav paa at blive hjulplne, men som til Dato ikke have kunnet komme med af forskellige Grunde. De mange Landarbejdere, der endnu staa tilbage, maa der tages Hensyn til i Fremtiden. Man maa spørge: Kan der nu gøres noget for alle disse Mænd? Jeg tror

ingenlunde, at det Forhold, der findes i min egen Kommune, er noget enestaaende. Jeg tænker, der i de fleste Kommuner er 5—6—7 Gange saa mange af dem, der ikke ere blevne hjulplne, som af dem, der ere blevne det, og naar jeg har nævnt dette, har jeg endda ikke tænkt paa de unge Mennesker i 25—26—27 Aars Alderen, som ikke ere gifte, jeg har udelukkende tænkt paa dem, der ere gifte, og som sidde i en Lejestue eller i et jordløst Hus, og som ere solide og hæderlige Folk, der kunde have Krav paa at blive hjulplne ved denne Reform.

Men idet jeg nu altsaa har givet disse Oplysninger, maa det næste Spørgsmaal blive: Kunne nu alle disse Mennesker blive hjulplne i den Fremtid, vi gaa i Møde, og hvor lidt eller hvor meget vil dette Lovforslag kunne raade Bod paa disse Forhold? Jeg maa desværre sige, at naar vi skulle opsummere, hvor mange det kan blive, kan det endnu kun blive en Brøkdel af dem, der staa tilbage, og der kommer endda flere og flere til bestandig, som ønske at komme i selvstændig Stilling. Mit første, og jeg kan ogsaa gerne sige mit eneste virkelige Angrebspunkt bliver altsaa den ringe Sum, der stilles til Disposition. Forholdet er jo det, at da Husene skulle være lidt større — det skal jeg senere komme til — end før, vil ikke en eneste mere kunne komme med end forhen. Nu bliver der nok sagt, at der har vist sig at være tilstrækkelig Penge i den forbigangne Tid, og den ærede sidste Taler oplyste, at der blev ca. 3 Mill. tilbage af de 10 Mill., der kunde bruges i de 5 Aar, denne Lov skulde gælde. Men denne Oplysning siger jo slet ingen Ting, thi naar der var saa faa de første Aar, var det af to Grunde. Den ene var den, at den danske Befolkning maaske er lidt forsigtig; man vil se sig en lille Smule for, men jeg tror ikke, det var den mest betydningsfulde Grund. Nej, den mest betydningsfulde Grund var, at det stod for de fleste som aldeles haabløst at søge. Der var mange hos mig med det Spørgsmaal, om jeg troede, der var Haab, og jeg kunde ikke svare andet end: Ja, det er muligt; men stort Haab er der ikke, thi bliver der nogen Tilslutning alle Vegne, og der kun gennemsnitlig kan blive en Lod i hveranden Kommune om Aaret, maa I forstaa, at der ikke er stort Haab om at komme med. Følgen deraf var, at mange, som burde søge, ikke søgte, thi det er jo mange Gange forbundet med Ulejlighed og Ulemper at søge. De skulde først ud-